

Rozbor díla: Viktor Dyk – Krysař

Umělecký text

Analýza uměleckého textu

- Literární druh – próza
- Literární forma – epika
- Literární žánr – novela
- Téma díla – láska a pomsta
- Motivy díla – láska, pomsta, iluze, sobectví, povrchnost, touha, sebevražda
- Časoprostor – německé město Hammeln, doba neurčena
- Zasazení výňatku do kontextu díla – **děj**:

Hlavní postavou celého příběhu je krysař, je zvláštní už tím, že nemá jméno. Krysař putuje po světě a pomocí své kouzelné píšťaly vyhání krysy. Dostává se do hanzovního města Hameln, které je krysami zamořeno a domluví se s konšely, že je za úplatu vyžene.

Další důležitou postavou je zde rybář Sepp Jörgen, poněkud zpomalený, těžkopádný hoch, kterému se všichni obyvatelé města posmívají.

Viktor Dyk celý příběh vystavěl na úplné rozdílnosti těchto hrdinů: krysař je typická romantická postava pod vlivem kouzelné píšťaly, kdežto Sepp je prostý, obyčejný člověk, který, i když slyší píšťalu, tak ji nepodlehne a obětuje se pro dítě.

Krysař zbavil město krys, ale konšelé odmítají zaplatit slíbenou částku. Tvrdí, že smlouva je neplatná, poněvadž krysař nemůže prokázat svou totožnost a při dohodě nikdo nepronesl „k tomu mi dopomáhej Bůh“. Krysař má moc se pomstít, ale rozhodl se město ušetřit kvůli krásné Agnes, do které se zamiloval. Jejich „štěstí“ však naruší Dlouhý Kristián, což je Agnesin „původní milenec“ (znásilní ji). Agnes to řekne krysařovi a poprosí ho, aby odešel z města. Agnes je velmi nešťastná a rozhodne se, že „půjde do Sedmihradska“ (podle pověsti člověk, který na hoře Koppel skočí do propasti, se podzemní cestou dostane do Sedmihradska, tj. země kde neexistuje hřích ani vina, bolest ani žal). Když se to dozví její matka, zešílí.

Když se o Agnesině smrti dozvěděl krysař, rozhodl se, že město neušetří a začal nahlas hrát na svou kouzelnou píšťalu. Zvuk píšťaly má zvláštní moc – lidé ho chtějí slyšet a jdou za ním, přitom si představují, že jdou do Sedmihradska...v propasti skončí krysař a všichni obyvatelé města Hameln, až na Seppa Jörgena – jelikož ten je pomalejší a dochází mu vše o den později, tak jde na Koppel až druhý den. Cestou uslyší plakat hladové dítě a vezme je s sebou. Také on „chce jít do zaslíbené země Sedmihradské“, ale nakonec se rozhodne zůstat s dítětem, které ho potřebuje. A vydá se hledat ženu, která by dítě nakrmila.

- Kompoziční výstavba – chronologická
- Vypravěč – er-forma, autorský
- Charakteristika postav
 - **Krysař** – vyrovnaná, silná osoba; individualista, moudrý, zkušený, chápavý, plný citů, vykreslený jako romantická postava x bez identity, nízké povolání
 - **Kristián** – milenec Agnes. Doufá, že až nabude dědictví, plně získá srdce Agnes (Agnes však touží po lásce, ne penězích). Kristián nemá vůbec ponětí, co se odehrává mez Agnes a krysařem.
 - **Sepp Jörgen** – protiklad Krysaře (jsou si blízcí povoláním – rybář x krysař), vyděděnec, prostoduchý mládenec, neschopný zařadit se do společnosti. Společnost se mu posmívá pro jeho jednoduchost. Vše si uvědomoval až další den.
 - **Agnes** – milénka Kristiánova. S příchodem krysaře poznává lidské hodnoty (zamiluje se). Otěhotní s Kristiánem (dítě s ním nechce).
- Jazykové prostředky – krátké úsečné věty, archaismy a přechodníky, opakování, symbolika
- Typy promluv – ???
- Tropy a figury – ???

Literárně-historický kontext

- Zařazení autora do literární(ho)
 - období – přelom 19. a 20. století
 - skupiny – anarchističtí buřiči (et al., e.g. P. Bezruč, S. K. Neumann, F. Gellner)
 - směru – symbolismus, dekadence
- Další díla od autora – A porta infern, Satiry a sarkasmy, Zmoudření Dona Quijota
- Další podobní představitelé
 - P. Bezruč – Písně slezské
 - S. K. Neumann – Rudé zpěvy
 - F. Gellner – Nové verše